

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus

§ 1. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesolev seadus määrab kohaliku omavalitsuse pädevuse, vastutuse ja korralduse ning kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi *omavalitsusüksus*) suhted omavahel ja riigiorganitega.“;

2) paragrahvi 2 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 2. Kohaliku omavalitsuse mõiste ja eesmärk“;

3) paragrahvi 2 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) rajaneb riigi territooriumi haldusjaotusel ja haldusterritoriaalsel korraldusel;“;

4) paragrahvi 2 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohaliku omavalitsuse eesmärk on aidata kaasa oma elanikele kvaliteetse, turvalise ja nende vajadustele vastava elukeskkonna ning heaolu loomisele, tagada oma elanikele kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused, edendada kohalikku ettevõtluskeskkonda ning tugevdada piirkondlikku konkurentsivõimet nii riigiga tehtavas kui ka omavalitsusüksuste omavahelises koostöös.“;

5) paragrahvi 3 punktist 2 jäetakse välja sõna „kohustuslik“;

6) paragrahvi 3 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) valla- ja linnaelanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel (edaspidi *kohalik valitsemine*);“;

7) paragrahvi 3 punktid 6 ja 7 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„6) tegevuse avatus ja avalikkus;

7) kvaliteetsete ja kättesaadavate avalike teenuste korraldamine soodsaimatel tingimustel.“;

8) paragrahvi 4 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Omavalitsusorganid on:

1) valla- või linnavolikogu (edaspidi *volikogu*) – omavalitsusüksuse esinduskogu, mille valivad valla või linna hääleõiguslikud elanikud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel;

2) valla- või linnavalitsus (edaspidi *valitsus*) – volikogu moodustatav täitevorgan.“;

9) paragrahvi 5 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 5. Valla ja linna eelarve ning õigus kehtestada makse ja koormisi

(1) Vallal ja linnal on iseseisev eelarve.“;

10) paragrahvi 5 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Valla ja linna eelarve koostamise, vastuvõtmise, täitmise ja avalikustamise ning aruandluse nõuded sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses.“;

11) paragrahvi 5 lõikest 2 jäetakse välja sõnad „panna peale“;

12) paragrahvi 6 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksuse ülesanneteks kohaliku elu korraldamisel on korraldada vallas või linnas ka sotsiaalhoolekannet, haridust, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Omavalitsusüksusele täitmiseks pandud ülesannete üldine sisu ja pädevus kehtestatakse seadustes ning seaduste alusel antud õigusaktides. Kui seaduses ei ole nimetatud, mis on omavalitsusüksusele seadusega pandud ülesande täitmise üldine sisu ja pädevus, määrab omavalitsusüksus selle ise.“;

13) paragrahvi 6 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

14) paragrahvi 6 lõiked 2¹ ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Kõrgendatud kaitsevalmiduse, sõjaseisukorra, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni ajal korraldab omavalitsusüksus lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ülesannetele sõjategevuses kannatada saanud isikute ja sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikoha ülesandeid täitma asunud isikute perekondade sotsiaalhoolekannet ning aitab kaasa isikute evakueerimisele ja evakueeritute majutamisele, toitlustamisele ning arstiabi andmisele.“

(3) Lisaks käesolevas seaduses sätestatud ülesannetele ja § 2 lõikes 3 nimetatud eesmärkide täitmisele otsustab ning korraldab omavalitsusüksus neid kohaliku elu küsimusi, mis:

1) on talle pandud teiste seadustega;

2) ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada ning mille ta otsustab kohalikest huvidest ja vajadustest lähtudes ise täitmiseks võtta.“;

15) paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kohaliku elu küsimuste korraldamine on selliste omavalitsusüksuse ülesannete täitmine, mis tulenevad valla- või linnaelanike vajadustest või mille täitmist saab omavalitsusüksuselt mõistlikult eeldada, mis on kohalikku päritolu ja mida ei ole antud mõne riigiorgani pädevusse või mille puhul esineb ka muid ülesande kohalikule olemusele viitavaid asjaolusid. Seadusega omavalitsusüksusele pandud kohaliku elu küsimuste lahendamisel peab omavalitsusüksusele jätma enesekorraldusõiguse, mille kohaselt saab ta ise määrata ülesannete täitmise täpsema sisu ja korra. Põhjendatud juhul, kui see tuleneb näiteks kohaliku elu küsimuse ühetaolise lahendamise kaalutlusest, võib seadusega ette näha ülesande täitmise täpsema sisu ja korra.“;

16) paragrahvi 6 lõike 4 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõna „kohustusi“ sõnaga „ülesandeid“;

17) paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Omavalitsusüksuse täidetavad riiklikud ülesanded on üldjuhul sellised, mille täitmise sisu ja kord tuleneb seadusest, nii et omavalitsusüksusele ei jää õigust otsustada ülesannete täpsema

sisu ja menetluse üle, mida ta kohustub täitma ka teiste omavalitsusüksuste elanike huvides ning mille puhul ei esine selgeid ülesande kohalikule olemusele viitavaid asjaolusid.“;

18) paragrahvi 6 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Seadusega omavalitsusüksusele riikliku ülesande täitmiseks andmise korral märgitakse seaduses, et tegemist on omavalitsusüksuse täidetava riikliku ülesandega. Omavalitsusüksusele pandud riiklike ülesannetega seotud kulud kaetakse riigieelarvest.“;

19) paragrahvi 6¹ lõiked 1–3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksuste ülesanne on ühiselt kavandada maakonna, sealhulgas selle ettevõtluskeskkonna arengut ja suunata asjakohaste strateegiate elluviimist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesanne antakse kõigi maakonna omavalitsusüksuste otsustega täitmiseks omavalitsusüksuste maakondlikule või piirkondlikule liidule, koostöökokkuleppe alusel ühele omavalitsusüksusele või omavalitsusüksuste ühisametile või -asutusele või omavalitsusüksuste või omavalitsusüksuste liidu asutatud mittetulundusühingule või sihtasutusele (edaspidi *koostööorgan*). Nimetatud mittetulundusühingule või sihtasutusele ülesande täitmiseks volitamise korral halduskoostöö seadust ei kohaldata.

(3) Kui maakonna omavalitsusüksus ei ole otsustanud, millise koostööorgani kaudu maakonna arengut kavandada ja suunata, täidab ülesannet koostööorgan, kelle kaudu on ülesande täitmist soovinud vähemalt kaks kolmandikku maakonna selliste omavalitsusüksuste volikogudest, mille elanike koguarv moodustab vähemalt kaks kolmandikku maakonna elanike koguarvust ning mille hulka peab kuuluma ka maakonnakeskuseks olev omavalitsusüksus.

(3¹) Regionaalarengu valdkonna eest vastutav minister võib volitada riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel kehtestatud riigisisese regionaalarengu toetusprogrammi elluviimisega seotud haldusülesannet täitma käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 kohaselt määratud koostööorgani, kohaldamata halduskoostöö seaduse § 5 lõikeid 2 ja 3, § 6 lõikeid 1 ja 2 ning § 13 lõiget 1.“;

20) paragrahvi 6¹ lõikes 6, § 18 lõike 1 punktis 1¹, § 35 lõigetes 4¹ ja 4², § 37³ lõigetes 4, 9 ja 11, § 37⁴ lõigetes 2, 3 ja 6, § 45 lõikes 6, § 48¹ lõikes 8, § 52 lõike 1 punktis 1¹, § 56 lõikes 1, § 57 lõikes 1¹, § 62¹ lõigetes 3 ja 4, § 62² lõikes 1, lõike 2 punktides 1 ja 2 ning lõike 3 punktis 1, § 62³ lõikes 6, § 66 pealkirjas ja § 70⁴ lõike 1¹ esimeses lauses asendatakse sõnad „kohaliku omavalitsuse üksus“ sõnaga „omavalitsusüksus“ vastavas käändes;

21) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Volikogu võib määrusega seada põhjendatud juhul väheintensiivseid isikute põhiõiguste ja -vabaduste riiveid, kui neil on legitiimne eesmärk ja riived on proportsionaalsed ning kooskõlas eesmärgiga, mida määrus avalikes huvides taotleb. Nende riivete seadmine peab olema kooskõlas asjakohast küsimust reguleerivast seadusest tulenevate nõuetega. Nimetatud määruse võib kehtestada ka ilma seadusest tuleneva täpse, selge ja piirangu intensiivsusega vastavuses oleva volitusnormita.“;

22) paragrahvi 7 lõige 3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3¹) Volikogu ja valitsuse määruse eelnõule kohaldatakse neid normitehnilisi nõudeid, mis Vabariigi Valitsus on kehtestanud Vabariigi Valitsuse ja ministri määruse eelnõu kohta.“;

23) paragrahvi 7 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Volikogu võib kehtestada määrusega täpsema korra volikogu ja valitsuse õigusaktide normitehniliste nõuete rakendamiseks.“;

24) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Volikogu võib volitada valitsust kehtestama valitsuse õigusaktidele esitatavate normitehniliste nõuete kohaldamise ja eelnõude menetlemise täpsema korra.“;

25) paragrahvi 7 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Volikogu ja valitsuse määrused avaldatakse Riigi Teatajas Riigi Teataja seaduses sätestatud korras.“;

26) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 6–10 järgmises sõnastuses:

„(6) Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist, kui määruks ei ole sätestatud hilisemat jõustumise tähtpäeva või ei esine muid haldusmenetluse seaduse §-s 93 sätestatud erisusi.

(7) Volikogu otsus ja valitsuse korraldus jõustuvad nende teatavakstegemisest, kui otsuses või korralduses ei ole sätestatud hilisemat jõustumise tähtpäeva.

(8) Volikogu määrustele ja otsustele kirjutab alla volikogu esimees. Valitsuse määrustele ja korraldustele kirjutavad alla vallavanem või linnapea ja valla- või linnasekretär.

(9) Volikogu otsused, valitsuse korraldused ja istungite protokollid peavad olema kõigile isikutele kättesaadavad. Andmeid, mille väljastamine on seadusega keelatud või mis on mõeldud üksnes valla või linna ametiasutuse, ühisameti või -asutuse või hallatava asutuse siseseks kasutamiseks, ei avalikustata.

(10) Volikogu ja valitsuse õigusaktid ning istungite protokollid vormistatakse eesti keeles. Omaavalitsusüksustes, mille püsielanike enamiku keel ei ole eesti keel, võib volikogu istungite protokollid tõlkida ka selle omaavalitsusüksuse püsielanike enamiku moodustava vähemusrahvuse keelde.“;

27) paragrahvi 8 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) volikogu esimehe ja aseesimehe valimise kord;“;

28) paragrahvi 8 lõike 1 punktid 4–6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„4) valla või linna ametiasutuste, nende hallatavate asutuste ja ühisametite või -asutuste moodustamise, ümberkorraldamise ning tegevuse lõpetamise kord;

5) valla või linna esindamise kord;

6) valla või linna õigusaktide vastuvõtmise ja avalikustamise täpsem kord.“;

29) paragrahvi 8 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

30) paragrahvi 10 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Nii vald kui ka linn on avalik-õiguslik juriidiline isik, mis tegutseb Euroopa kohaliku omaavalitsuse harta, käesoleva seaduse, teiste seaduste, oma põhimääruse ja muude õigusaktide alusel.

(2) Omavalitsusüksust esindavad seaduste ja valla või linna põhimääruse alusel oma pädevuse piires volikogu, volikogu esimees, valitsus ning vallavanem või linnapea või nende volitatud esindajad.“;

31) paragrahvid 12 ja 13 tunnistatakse kehtetuks;

32) paragrahvi 14 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14. Omavalitsusüksuse sümbolite kasutamine

(1) Omavalitsusüksusel võivad olla oma lipp, vapp, aumärgid, ametirahad, aunimetused ja muud sümbolid, mille kasutamise kord sätestatakse valla või linna põhimääruses.“;

33) paragrahvi 14 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Omavalitsusüksuse vappi võib kasutada omavalitsusüksuse organite ja asutuste plankidel ja pitseritel ning muudes kohtades vastavalt valla või linna põhimääruses sätestatud omavalitsusüksuse sümbolite kasutamise korrale.“;

34) paragrahvi 15 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

35) paragrahvi 17 lõiked 3–4¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Volikogul on õigus maksta oma liikmetele tasu volikogu, sealhulgas volikogu moodustatud komisjonide ja muude töövormide tööst osavõtu eest, ja hüvitist volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest esitatud dokumentide alusel volikogu kehtestatud määras ja korras. Kui volikogu liige on oma volituste ajal Euroopa Parlamendi või Riigikogu liige, ei maksta talle volikogu, sealhulgas volikogu moodustatud komisjonide ja muude töövormide tööst osavõtu eest tasu.

(4) Volikogu esimehe ja aseesimehe ametikohad võivad volikogu otsusel olla palgalised. Volikogu palgalisele esimehele ja aseesimehele võib maksta vaid sellist lisatasu, hüvitist või muud tasu ning nende suhtes rakendada selliseid soodustusi, mis volikogu on oma kehtestatud korras sätestanud ja otsustanud. Kui volikogu esimees või aseesimees on oma volituste ajal Euroopa Parlamendi või Riigikogu liige, ei maksta talle volikogu esimehe või aseesimehe ülesannete täitmise eest töötasu.

(4¹) Volikogu palgalise esimehe ja aseesimehe põhipuhkuse kestus on 35 kalendripäeva ning neile kohaldatakse töölepingu seaduse §-des 54 ja 59–71 sätestatud puhkuseregulatsiooni.“;

36) paragrahvi 17 lõiked 6¹ ja 6² muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(6¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud ei kohaldata isikuvalimistele ega valitsuse liikme kinnitamisele.

(6²) Volikogu liige, kes on valitud samas vallas või linnas vallavanemaks või linnapeaks või kes on kinnitatud valitsuse liikmeks, ei tohi alates valituks osutumisest või liikmeks kinnitamisest osaleda sellise volikogu üksikakti arutamisel ega otsustamisel, millega määratakse talle töötasu või hüvitis.“;

37) paragrahvi 18 lõike 1 punktid 3 ja 4 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„3) rahvastikuregistri seaduse § 65 lõike 1 tähenduses isiku püsiva elukoha muutumisega, kui püsiv elukoht ei asu rahvastikuregistri andmetel selles vallas või linnas;

4) Eesti kodakondsuse või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodakondsuse kaotamisega;“;

38) paragrahvi 18 lõike 1 punkt 6 tunnistatakse kehtetuks;

39) paragrahvi 18 lõike 1 punktist 8 jäetakse välja tekstiosa „, kui Riigikohtule esitatud kassatsioonkaebust ei võetud menetlusse või Riigikohus on kaebuse läbi vaadanud ja rahuldamata jätnud“;

40) paragrahvi 18 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

41) paragrahvi 18 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud juhul esitab volikogu liige avalduse ja punktides 3–9 sätestatud juhul teeb viivitamata selle informatsiooni kirjalikult teatavaks valla- või linnasekretärile.

(3) Valla- või linnasekretär teavitab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud asjaoludest teada saamisest arvates kolme tööpäeva jooksul valla või linna valimiskomisjoni.“;

42) paragrahvi 19 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu liikme volituste peatumine tähendab tema ajutist vabanemist volikogu liikme ülesannete täitmisest.“;

43) paragrahvi 19 lõike 2 punktid 1–1² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kui ta on samas vallas või linnas valitud vallavanemaks või linnapeaks, kinnitatud valitsuse liikmeks või nimetatud osavalla või linnaosa vanemaks;

1¹) Vabariigi Valitsuse liikme volituste täitmise ajaks;

1²) kui ta on nimetatud sama valla või linna ametiasutuse ametnikuks või kui ta töötab sama valla või linna ametiasutuses töölepingu alusel“;

44) paragrahvi 19 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1³ järgmises sõnastuses:

„1³) kui ta on kinnitatud sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhiks“;

45) paragrahvi 19 lõike 2 punktis 2 asendatakse sõnad „volikogu liikme“ sõnaga „tema“;

46) paragrahvi 19 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 sätestatud piirang ei kehti volikogu uude koosseisu valitud eelmise koosseisu valitud vallavanema, linnapea, kinnitatud valitsuse liikme ja ametisse nimetatud osavalla või linnaosa vanema kohta, kes jätkavad oma tegevust, kuni volikogu kinnitab ametisse uue valitsuse.“;

47) paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui volikogu liige on osutunud valituks või nimetatuks volikogu liikme ametiga ühitamatusse ametisse, välja arvatud käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 5 nimetatud juhul, peab ta kolme tööpäeva jooksul volituste ühitamatuse aluse ilmnemisest arvates teavitama valla- või linnasekretäri, kas ta soovib osaleda volikogu töös või jätkata oma senises ametis. Kui volikogu liige soovib jätkata volikogu liikme ametiga ühitamatus ametis, siis tema volikogu liikme volitused peatatakse. Kui isik soovib jätkata töötamist volikogu liikme volitustega ühitamatus ametis või ei teata tähtaja jooksul, et ta soovib volikogu töös osaleda, peatatakse tema volikogu liikme volitused. Käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 5 nimetatud juhul volikogu liikme volitustega ühitamatusse ametisse valimisel või nimetamisel volikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaja lõppu. Valla- või linnasekretär saadab nimetatud asjaolu

teatavaks saamisel asjakohase teate valla või linna valimiskomisjonile kolme tööpäeva jooksul.“;

48) paragrahvi 19 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Valla- või linnasekretär saadab valla või linna valimiskomisjonile kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõike 2:

- 1) punktis 1 ja lõikes 3 sätestatud juhtudel volikogu asjakohase õigusakti pärast selle vastuvõtmist;
- 2) punktis 2 sätestatud juhul asjakohase kohtumääruse pärast selle kättesaamist;
- 3) punktis 3 sätestatud juhul asjakohase avalduse;
- 4) punktides 1¹–1³, 4 ja 5 sätestatud asjaolu teatavaks saamisel asjakohase teate.“;

49) paragrahvi 20 lõike 1 teisest lausest jäetakse välja sõnad „valimiskomisjoni kinnitatud“;

50) paragrahvi 20 lõiked 2–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Volikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaja lõppu käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud juriidilise fakti ilmnemisel. Asendusliikme volitused volikogu liikmena algavad valla või linna valimiskomisjoni otsuse jõustumisest arvates.

(3) Volikogu liikme volitused peatuvad ning asendusliikme volitused volikogu liikmena algavad valla või linna valimiskomisjoni otsuse jõustumisest arvates. Volikogu liikme volituste peatumine ja asendusliikme määramine vormistatakse ühe otsusega.

(4) Valla või linna valimiskomisjon teeb §-des 19 ja 20¹ nimetatud otsused viie tööpäeva jooksul pärast vastava otsuse aluseks oleva dokumendi kättesaamist ja saadab need viivitamata puudutatud isikutele ja volikogu esimehele või aseesimehele.“;

51) paragrahvi 20 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Kui asendusliige ei saa volikogu töös osaleda käesoleva seaduse § 19 lõikes 2 nimetatud põhjustel, jääb ta asendusliikmete nimekirja.“;

52) paragrahvi 20¹ lõikes 4 asendatakse sõnad „jõustumise hetkest“ sõnadega „jõustumisest arvates“;

53) paragrahvi 22 lõike 1 sissejuhatav lauseosa ja punktid 1–6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu pädevusse kuulub muu hulgas järgmiste küsimuste otsustamine:

- 1) valla või linna eelarve vastuvõtmine;
- 2) majandusaasta aruande kinnitamine ja audiitori määramine;
- 3) kohalike maksude kehtestamine;
- 4) koormiste kehtestamine;
- 5) toetuste andmise ja teenuste osutamise põhimõtete ning teenuste kasutamise eest tasu võtmise aluste kehtestamine;
- 6) valla või linna vara valitsemise põhimõtete kehtestamine;“;

54) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 6¹ tunnistatakse kehtetuks;

55) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 7 ja 8 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„7) valla või linna arengukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmine;

8) pikaajaliste võlakohustuste võtmine, laenude andmine ja tagamine ning võlakohustuse tagamiseks kinnisasja koormamine kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud korras ja asjakohaste põhimõtete kehtestamine;“;

56) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 8¹ tunnistatakse kehtetuks;

57) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 9 ja 10 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„9) valla või linna põhimääruse kehtestamine;

10) haldusterritoriaalse korralduse ning haldusüksuse piiride ja nime muutmise algatamine, taotlemine ja nende kohta arvamuse andmine;“;

58) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 10¹ tunnistatakse kehtetuks;

59) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„11) osavalla ja linnaosa või muu piirkondliku esinduskogu moodustamine ja lõpetamine, tema pädevuse kindlaksmääramine ning põhimääruse või statuudi kehtestamine;“;

60) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„13) valimisringkondade arvu, piiride ja igas valimisringkonnas mandaatide arvu määramine kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses sätestatud korras;“;

61) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 16–18 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„16) valitsuse liikmete arvu kinnitamine;

17) valitsuse liikmete kinnitamine ja nende vabastamine valitsuse liikmete kohustustest;

18) umbusalduse avaldamine volikogu esimehele või aseesimehele, volikogu komisjoni esimehele või aseesimehele, revisjonikomisjoni liikmele, valitsusele, vallavanemale või linnapeale või valitsuse liikmele;“;

62) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 21 ja 22 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„21) volikogu esimehele ja aseesimehele töötasu ning hüvitise määramine;

22) volikogu liikmetele volikogu tööst osavõtu eest tasu ja volikogu ülesannete täitmisel tehtud kulutuste eest hüvitise suuruse ja maksmise korra kehtestamine;“;

63) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 23 tunnistatakse kehtetuks;

64) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 24 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„24) valla või linna poolt äriühingu ja sihtasutuse asutamine, ühinemine, jagunemine ja lõpetamine;“;

65) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 26–27¹ ja 31–33 tunnistatakse kehtetuks;

66) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 34 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„34) valla või linna ametiasutuse, ühisameti või -asutuse ja valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse moodustamine, ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine ning ametiasutuse põhimääruse kehtestamine;“;

67) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 34¹ tunnistatakse kehtetuks;

68) paragrahvi 22 lõike 1 punktist 36 jäetakse välja sõnad „teenistuskohdade koosseisu ja“;

69) paragrahvi 22 lõike 1 punkt 36² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„36²) lemmikloomade pidamise eeskirja kehtestamine;“;

70) paragrahvi 22 lõike 1 punktid 36⁴–36⁶ tunnistatakse kehtetuks;

71) paragrahvi 22 lõike 1 punktis 37 asendatakse sõna „ainupädevusse“ sõnaga „pädevusse“;

72) paragrahvi 22 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, omavalitsusüksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valitsusele, osavalla või linnaosa esinduskogule, muule piirkonna esinduskogule, ametiasutusele, selle struktuuriüksusele või ametnikule juhul, kui see ei ole seadusega keelatud.“;

73) paragrahvi 22 täiendatakse lõigetega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Seadusega volikogu pädevusse antud ülesannet ei saa volikogu täitmiseks volitada muule kohaliku omavalitsuse organile ega asutusele, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud volituse andmine ei ole vajalik selliste küsimuste lahendamiseks, mis on olemuselt täitevvõimu lahendatavad ülesanded ning mida saab täita valitsus või valla või linna ametiasutus.

(2³) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud volituse määramata arvu juhtumite lahendamiseks annab volikogu määrusega. Kui tegemist on ühekordse küsimuse lahendamisega, võib selle täitmiseks valitsusele volituse anda volikogu otsusega.“;

74) paragrahvi 22 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Volikogu võib delegeerida valitsusele muudatuste tegemise ametiasutuse struktuuris volikogu kehtestatud eelarve piires.“;

75) paragrahvid 23 ja 24 tunnistatakse kehtetuks;

76) paragrahvi 25 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Tööandja on kohustatud võimaldama volikogu liikmel osa võtta volikogu istungitest, tema komisjonide ja muude sisemise töökorralduse organite koosolekutest ning täita muid volikogu liikme ülesandeid.“;

77) paragrahvi 26 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu liikmel on õigus saada volikogu ja valitsuse õigusakte, dokumente ja muud teavet ning oma kirjalikule küsimusele vastus, mida ta vajab volikogu liikme ülesannete täitmiseks, välja arvatud andmed, mille väljastamine on seadusega keelatud.

(2) Volikogu liikmel on õigus saada oma teabe nõudele või kirjalikule küsimusele vastus valitsuselt või valla või linna ametiasutuselt kümne tööpäeva jooksul teabe nõudmise või küsimuse esitamisest arvates. Erilise vajaduse korral, olenevalt küsimuse keerukusest või suurest mahust, võib vastamise tähtaega pikendada kuni 20 tööpäevani. Volikogu liiget teavitatakse vastamise tähtaja pikendamisest ja selle põhjusest.“;

78) paragrahvi 26 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Volikogu liikme teabe nõudele või kirjalikule küsimusele vastamisel ei kohaldata avaliku teabe seadust ega märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadust.“;

79) paragrahvi 27 tekstist jäetakse välja sõnad „kuni neljaks aastaks“;

80) paragrahvi 28 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vallavanemal või linnapeal on alates sellele ametikohale valituks osutumisest volitus moodustada valitsus.“;

81) paragrahvi 28 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Seaduses ja valla või linna õigusaktides ette nähtud volitused saab vallavanem või linnapea alates valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast.“;

82) paragrahvi 29 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Valitsus saab oma volitused alates volikogu poolt valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgnevast päevast.“;

83) paragrahvi 29 lõikes 3 asendatakse sõna „kinnitamiseni“ sõnadega „kinnitamise päevale järgneva päevani“;

84) paragrahvi 29 lõikes 3, § 30 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas ja lõikes 3, § 36 lõikes 6, § 37² lõigetes 2, 4 ja 6, § 37⁴ lõikes 4, § 49 lõikes 6, § 50 lõike 1 punktides 1–4 ja 7, § 51 lõikes 2, § 53² lõike 2 teises lauses, § 53³ lõikes 2, § 57 lõikes 9 ja lõike 10 esimeses lauses, §-s 66⁵ ning § 70⁴ lõikes 1³ asendatakse sõnad „valla- või linnavalitsus“ sõnaga „valitsus“ vastavas käändes;

85) paragrahvi 30 pealkirjas, § 62² lõikes 1 ning § 70⁴ lõike 1¹ esimeses lauses asendatakse sõnad „valla- ja linnavalitsus“ sõnaga „valitsus“ vastavas käändes;

86) paragrahvi 30 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) lahendab ja korraldab kohaliku elu küsimusi, mis volikogu määruste või otsustega on talle täitmiseks antud;“;

87) paragrahvi 30 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

88) paragrahvi 30 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul võib valitsus volitada valla või linna ametiasutust kehtestama nende teenuste hinnad, mida osutab valla või linna ametiasutuse hallatav asutus. Kui teenuste hinnad kehtestab vastavalt volitusele valla või linna ametiasutus, on asjakohase õigusakti andmise õigus selle ametiasutuse juhil.“;

89) paragrahv 31 tunnistatakse kehtetuks;

90) seadust täiendatakse 3¹. ja 3². peatükiga järgmises sõnastuses:

„3¹. peatükk

VALLA JA LINNA ASUTUSED

§ 31¹. Valla ja linna ametiasutused ning hallatavad asutused

(1) Volikogu võib moodustada vallas või linnas nende täitevvõimu ülesannete täitmiseks, mis ei vaja valitsuse kui kollegiaalse otsustusorgani volitusi, avalikku võimu teostavaid

ametiasutusi avaliku teenistuse seaduse § 6 lõike 3 tähenduses. Omavalitsusüksused võivad moodustada koostöös ka käesoleva seaduse §-des 62¹–62³ sätestatud korras ühisameteid. Nimetatud ametiasutused ei ole juriidilised isikud.

(2) Valla või linna ametiasutus, sealhulgas valla- või linnavalitsus ametiasutusena, täidab oma struktuuriüksuste kaudu seadustes ja muudes õigusaktides antud volituste ning pädevuse piires ametiasutusele ja valitsusele antud täitevvõimu korralduslikke ülesandeid, välja arvatud valitsuse määruste ja korralduste kehtestamine, ning teenindab volikogu, valitsust ja nende tööorganeid.

(3) Omavalitsusüksuses võib teenuste osutamiseks moodustada valla või linna ametiasutuse hallatavaid asutusi või valdade ja linnade ühisasutusi, mis ei ole juriidilised isikud, ja milles ei teostata avalikku võimu.

(4) Valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse moodustamise ja selle tegevuse lõpetamise otsustab volikogu. Hallatava asutuse põhimääruse kehtestamine, struktuuri ja koosseisu kinnitamine ning muutmine toimub volikogu kehtestatud korras.

(5) Valla või linna ametiasutus ja ametiasutuse hallatav asutus registreeritakse riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris.

(6) Valla või linna ametiasutus ja ametiasutuse hallatav asutus esindavad valda või linna kui avalik-õiguslikku juriidilist isikut valla või linna põhimääruses sätestatud korras.

3². peatükk

ISIKUANDMETE TÖÖTLEMINE

§ 31². Isikuandmete töötlemise nõuded

(1) Valla või linna ametiasutusel ja ametiasutuse hallataval asutusel on õigus teha analüüse ja küsitlusi andmepõhise kohaliku poliitika kujundamise, sealhulgas arengudokumentide ja õigusaktide koostamise ja nende mõju hindamise, teenuste arendamise ja innovatsiooni edendamise eesmärgil. Analüüside ja küsitluste koostamiseks on valla või linna ametiasutusel ja ametiasutuse hallataval asutusel õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud andmeid, sealhulgas isikuandmeid.

(2) Kui analüüsi või küsitluse läbiviimiseks on vajalik töödelda isikuandmeid, siis andmesubjekti nõusolekuta võib seda teha pseudonüümitud või samaväärset andmekaitse taset võimaldaval viisil.

(3) Andmesubjekti nõusolekuta tema kohta käivate andmete töötlemine andmesubjekti tuvastamist võimaldaval kujul on lubatud üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) pärast tuvastamist võimaldavate andmete eemaldamist ei ole andmetöötlemise eesmärgid enam saavutatavad või neid oleks ebamõistlikult raske saavutada;
- 2) analüüsi või küsitluse tegija hinnangul on selleks ülekaalukas avalik huvi;
- 3) töödeldavate isikuandmete põhjal ei muudeta andmesubjekti kohustuste mahtu ega kahjustata muul viisil ülemäära andmesubjekti õigusi.

(4) Kui isikuandmeid töödeldakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eesmärgil, võib vastutav või volitatud töötleja piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning

direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) artiklites 15, 16, 18 ja 21 sätestatud andmesubjekti õigusi niivõrd, kuivõrd nende õiguste teostamine tõenäoliselt muudab võimatuks analüüsi või küsitluse eesmärgi saavutamise või takistab seda oluliselt.“;

91) seaduse 4. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4. peatükk

VALLA- JA LINNAELANIKE OSALEMINE KOHALIKUS VALITSEMISES“;

92) paragrahvi 32 pealkiri ning lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 32. Kohaliku rahvaalgatuse õigus

(1) Vähemalt ühel protsendil hääleõiguslikest valla- või linnaelanikest, kuid mitte vähem kui viiel vähemalt 16-aastaselt hääleõiguslikul valla- või linnaelanikul, on õigus esitada rahvaalgatusi kohaliku elu küsimustes volikogu või valitsuse õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks või muude kohaliku elu küsimuste lahendamiseks (edaspidi käesolevas paragrahvis *algatus*).

(2) Algatus esitatakse valitsusele kirjalikult, millele lisatakse nimekiri algatusele toetusallkirja andnud hääleõiguslikest valla- või linnaelanikest, märkides isiku nime ja isikukoodi. Algatuses tuleb märkida, kes on algatuse esitajate esindaja. Algatuses esitatud ettepanekut tuleb põhjendada. Esitatud algatused avalikustatakse.“;

93) paragrahvi 32 täiendatakse lõigetega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Algatus võetakse arutusele ja sellega seotud edasistest tegevustest informeeritakse algatuse esitajate esindajat kolme kuu jooksul algatuse esitamisest arvates. Kui algatatud küsimus kuulub volikogu pädevusse, esitab valitsus selle koos omapoolse seisukohaga ühe kuu jooksul algatuse esitamisest arvates volikogule lahendamiseks. Mõjuval põhjusel võib algatuse menetlemise kolmekuulist tähtaega pikendada kuni kolme kuu võrra, teavitades uuest tähtajast ja menetluse pikendamise põhjustest algatuse esitajate esindajat.

(2²) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud tingimustele vastavas algatuses taotletakse haldusüksuse piiride muutmist territooriumiosa üleandmisega ühe haldusüksuse koosseisust teise koosseisu, korraldab valitsus enne haldusüksuse piiride muutmise eelnõu esitamist volikogule arutamiseks Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 7 nimetatud hääleõiguslike elanike arvamuse väljaselgitamise asjaomasel territooriumiosal sama seaduse § 7 lõike 8 alusel kehtestatud korras.

(2³) Käesoleva paragrahvi lõikes 2² sätestatud juhul esitab valitsus haldusüksuse piiride muutmise eelnõu koos elanike arvamuse küsitluse tulemustega ja omapoolse seisukohaga volikogule arutamiseks kahe kuu jooksul algatuse esitamisest arvates. Volikogu võtab algatuse arutusele kahe kuu jooksul valitsuse poolt vastava eelnõu volikogule esitamisest arvates.“;

94) paragrahvi 32 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Algatuses märgitud algatuse esitajate esindajal on õigus osaleda algatuse arutelus volikogus või valitsuses.“;

95) paragrahvi 32 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Algatuse tagasilükkamist peab algatusel märgitud algatuse esitajate esindajale põhjendama ja põhjendus tuleb kanda volikogu või valitsuse istungi protokollis.“;

96) seadust täiendatakse §-ga 32¹ järgmises sõnastuses:

„§ 32¹. Kohalik rahvaküsitlus

(1) Volikogu võib otsustada korraldada omavalitsusüksuse pädevusse kuuluvas olulises kohaliku elu küsimuses antud omavalitsusüksuse territooriumil või territooriumiosal rahvaküsitluse. Rahvaküsitluse võib valla- või linnaelanike arvamuse väljaselgitamiseks korraldada volikogu või elanike algatusel.

(2) Vähemalt kümnel protsendil hääleõiguslikest valla- või linnaelanikest, kuid mitte vähem kui 20 hääleõiguslikul elanikul, on õigus esitada valitsusele olulises kohaliku elu küsimuses rahvaküsitluse korraldamiseks algatus.

(3) Rahvaküsitlust ei saa korraldada elanike algatusel valla või linna eelarve, välja arvatud kaasav eelarve, maksude ja seadusest tulenevate hüvitiste ning avalik-õiguslike tasude, valla või linna ameti- või töökohtadele värbamise, palkade ja muude teenistussuhetega seonduvate ning seadusega mitte kooskõlas olevate küsimuste üle.

(4) Rahvaküsitluse ettepaneku õiguspärasust ja kooskõla käesoleva paragrahvi lõigetes 2, 3 ja 8 sätestatud tingimustega hindab valitsus. Kui rahvaküsitluse korraldamise ettepanek ei vasta nimetatud tingimustele, esitatakse rahvaküsitluse ettepaneku esitajate esindajale asjakohased põhjendused ja rahvaküsitluse menetlus lõpetatakse.

(5) Käesoleva seaduse § 32 alusel kohaliku rahvaalgatusena esitatud ettepaneku rahvaküsitlusele panemisel on volikogul õigus sõnastada elanike arvamuse väljaselgitamiseks esitatav täpne küsimus.

(6) Rahvaküsitlusele esitatava küsimuse keeleliselt või normitehniliselt omavalitsusüksuse täpsustatud sõnastus tuleb kokku leppida rahvaküsitluse ettepaneku esitajate esindajaga.

(7) Rahvaküsitlus korraldatakse kuue kuu jooksul elanike algatusel rahvaküsitluse ettepaneku valitsusele esitamisest arvates.

(8) Rahvaküsitlusel saavad osaleda kõik rahvastikuregistri andmetel selle omavalitsusüksuse territooriumil või territooriumiosal elavad hääleõiguslikud valla- või linnaelanikud.

(9) Valitsus teavitab rahvaküsitluse korraldamisest ja tutvustab rahvaküsitluse menetlemist avalikkusele valla või linna veebilehel ning vähemalt kohaliku levikuga ajalehes.

(10) Rahvaküsitluse tulemus on volikogule ja valitsusele nõuandva sisuga.

(11) Rahvaküsitluse tulemuse kinnitamisel tuleb märkida rahvaküsitluse korraldamise aeg ja koht, haldusüksuse vähemalt 16-aastaste elanike arv ja küsitluses osalenud elanike arv ning küsitluse tulemused.

(12) Rahvaküsitluse läbiviimise täpsema korra kehtestab volikogu määrusega.

(13) Rahvaküsitluse tulemuse alusel elanike soovitud muudatuste ja algatuste tegemine, kui see oli rahvaküsitlusel eelistatud lahendus, on vastavalt pädevusele volikogu või valitsuse otsustada. Valla või linna veebilehel tuleb hiljemalt kolme kuu jooksul rahvaküsitluse korraldamisest arvates teavitada, mis volikogu või valitsuse istungil rahvaküsitlusel eelistatud lahenduse elluviimise kohta on otsustatud.

(14) Kui volikogu või valitsus rahvaküsitlusel eelistatud lahendust ei toeta, siis kantakse vastav põhjendus volikogu või valitsuse istungi protokollis, mille käigus arutati rahvaküsitluse tulemuste elluviimise üle.“;

97) seaduse 5. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5. peatükk

VALLA JA LINNA VARA VALITSEMINE, MAJANDAMINE NING KOORMISED“;

98) paragrahvi 34 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 34. Valla ja linna vara valitsemine

(1) Valla ja linna vara on omavalitsusüksusele kuuluv vara.“;

99) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Omavalitsusüksus peab tagama valla ja linna vara eesmärgipärase, heaperemeheliku ja säästliku kasutamise.“;

100) paragrahvi 34 lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Valla või linna vara valitsemise alused ja korra kehtestab volikogu määrusega, milles võib volitada vara valitsemise täpsemate tingimuste ja menetlusnõuete kehtestamise valitsusele.

(3) Omavalitsusüksus võib talle riigi poolt tasuta omandisse antud kinnisasja võõrandada juhul, kui see ei ole enam vajalik või see on muutunud kõlbmatuks omavalitsusüksuse ülesannete täitmiseks.“;

101) paragrahvi 34 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „Kohalikul omavalitsusüksusel“ sõnaga „Omavalitsusüksusel“;

102) paragrahvi 35 lõiked 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksuse eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise tingimused ja korra kehtestab volikogu määrusega, arvestades käesolevast seadusest ja teistest õigusaktidest tulenevaid nõudeid.

(2) Omavalitsusüksus võib olla osanik või aktsionär äriühingus, asutada sihtasutusi ja olla tulundusühistu või mittetulundusühingu liige, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks. Asutamise ja osalemise otsuses peab olema märgitud asutamise või osalemise eesmärk ning kohaliku omavalitsuse ülesanne, mida on vaja täita äriühingu, sihtasutuse, tulundusühistu või mittetulundusühingu kaudu. Omavalitsusüksus võib olla liige vaid tulundusühistus, kus ühistu liige ei vastuta isiklikult ühistu kohustuste eest.

(3) Kui sihtasutuse, osaühingu ja aktsiaseltsi ainuasutajaks, ainsaks osanikuks või aktsionäriks on vald või linn, otsustab selle asutamise, ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja lõpetamise ning asutamise korral põhikirja kinnitamise volikogu. Muus osas teostab asutamise järel sihtasutuse, osaühingu või aktsiaseltsi asutaja, osaniku või aktsionäri õigusi valitsus, kes nimetab sealhulgas nõukogu liikmed. Nõukogu puudumise korral nimetab juhatuse liikmed valitsus.“;

103) paragrahvi 35 lõike 3¹ sissejuhatavas lauseosas asendatakse tekstiosa „Sihtasutuse või“ tekstiosaga „Sihtasutuse, tulundusühistu või“;

104) paragrahvi 35 täiendatakse lõigetega 3² ja 3³ järgmises sõnastuses:

„(3²) Kui valla või linna sihtasutuse, osatühingu või aktsiaseltsi ainuasutajaks, ainsaks osanikuks või aktsionäriks on vald või linn, võib volikogu kehtestada määrusega täiendavad juhtorgani liikme valimise, juhtorgani liikmeks olemise ja tasustamise tingimused ja korra.

(3³) Volikogu võib käesoleva paragrahvi lõikes 3² sätestatud tingimuste ja korra kehtestamise õiguse volitada valitsusele.“;

105) paragrahvi 35 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui sihtasutusel on mitu asutajat või kui äriühingus osaleb peale valla või linna ka teisi osanikke või aktsionäre, samuti kui vald või linn osaleb liikmena tulundusühistus või mittetulundusühingus, otsustab osalemise ja selle lõpetamise volikogu. Muus osas teostab osaniku-, aktsionäri-, asutaja- või liikmeõigusi valitsus või valitsuse nimetatud isik.“;

106) paragrahvi 35 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

107) paragrahvi 36 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 36. Maksude ja koormiste kehtestamine“;

108) paragrahvi 36 lõikes 1 asendatakse sõnad „valla- või linnaeelarve“ sõnadega „valla või linna eelarve“;

109) paragrahvi 36 lõikes 4 asendatakse sõnad „määramisel kehtestatakse“ sõnadega „kehtestamisel määratakse“;

110) paragrahvi 36 lõike 5 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Volikogult loa saamisel määratakse koormise täitmiseks vajalike tööde maksumus volikogu kehtestatud korras.“;

111) seadust täiendatakse pärast § 36 peatüki 5¹ pealkirjaga järgmises sõnastuses:

„5¹. peatükk

VALLA JA LINNA ARENGU KAVANDAMINE“;

112) paragrahvi 37 pealkiri ja lõiked 1–3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 37. Arengu kavandamise põhimõtted

(1) Vallal ja linnal peavad olema arengukava, eelarvestrateegia ja üldplaneering, mis on omavahel kooskõlas ning aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele.

(2) Arengukava koostatakse valla või linna kohta ja selles esitatakse vähemalt:

1) majanduse, ettevõtluse, sotsiaalse ja looduskeskkonna ning rahvastiku ja selle tervise arengu, hariduse-, kultuuri- ning noorte- ja vanemaealiste valdkonna pikaajalised suundumused ja vajadused;

2) probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüs tegevusvaldkondade kaupa, välja arvatud juhul, kui tegevusvaldkonna hetkeolukorra analüüs sisaldub täiendavas arengukavas;

3) tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga arengukava perioodi lõpuni;

4) strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevussuunad arengukava perioodi lõpuni.

(2¹) Omavalitsusüksuste ühinemise käigus kokku lepitud arengusuunad, sealhulgas muudatused teenuste osutamises ning investeeringud esitatakse ka arengukavas ja eelarvestrateegias.

(3) Omavalitsusüksus võib koostada valla või linna arengukavaga kooskõlas oleva täiendava arengukava:

- 1) mõne valla või linna territooriumiosa kohta;
- 2) mitme valla või linna või nende territooriumiosade arendamiseks kokkuleppe alusel ühise arengukavana;
- 3) mõne tegevusvaldkonna, sealhulgas mitme valla või linna poolt mõne tegevusvaldkonna ühiseks arendamiseks.“;

113) paragrahvi 37 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

114) paragrahvi 37 lõiked 4¹ ja 5 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4¹) Valla või linna arengukavade ja täiendavate arengukavade koostamisel arvestatakse maakonna arengustrateegia suundumusi.

(5) Valla või linna arengukava ja täiendavate arengukavade koostamisel lähtutakse riigi pikaajalise arengustrateegia sihtidest ning arvestatakse muid riigi strateegilise ja ruumilise arengu suundumusi.“;

115) paragrahvi 37¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks valla või linna eelarve koostamisel, pikaajaliste kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringutoetuse taotlemisel.“;

116) paragrahvi 37² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu kehtestab määrusega arengukava ja eelarvestrateegia koostamise korra.“;

117) paragrahvi 37² lõikes 4, § 37⁴ lõikes 3, § 53² lõikes 1 ja lõike 2 esimeses lauses, § 57 lõikes 9 ning § 62² lõike 3 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „valla- või linnavolikogu“ sõnaga „volikogu“ vastavas käändes;

118) paragrahvi 37² lõikest 4¹ jäetakse välja tekstiosa „, kelle ettepanekute arutelu toimub käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel sätestatud korras ja tähtaegadel“;

119) paragrahvi 37² lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Valitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu koostamisse.“;

120) paragrahvi 37² täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu avalikustamise ja avalike arutelude käigus esitatud kirjalikud ettepanekud avaldatakse valla või linna veebilehel enne arengukava ja eelarvestrateegia vastuvõtmist. Avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse eelnõus põhjendatud juhul vajalikud muudatused.“;

121) paragrahvi 37² lõike 7 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Volikogu võtab arengukava ja eelarvestrateegia vastu määrusega hiljemalt käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud tähtpäevaks.“;

122) paragrahvi 37² lõikes 8 asendatakse tekstiosa „volikogu ja volikogu komisjonide istungite“ tekstiosaga „volikogu istungite ja volikogu komisjonide koosolekute“;

123) paragrahvi 37³ lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Maakonnal peab olema arengustrateegia, mille alusel kavandatakse ja suunatakse käesoleva seaduse § 6¹ lõike 1 järgi ühiselt maakonna arengut ning milles määratakse selleks vajalikud strateegilised arengusuunad ja kavandatavad tegevused. Arengustrateegia on aluseks omavalitsusüksuste ühiste ja omavalitsusüksuste ülese mõjuga investeringute kavandamisele ning neile toetuse taotlemisele. Maakonna arengustrateegia asemel võivad omavalitsusüksused kokkuleppe alusel koostada mitut maakonda hõlmava piirkondliku arengustrateegia.

(2) Maakonna arengustrateegias esitatakse ainult sellised arengusuunad ja tegevused, mis on seotud enam kui ühe omavalitsusüksuse haldusterritooriumiga ja millel on selge puutumus teiste omavalitsusüksustega.“;

124) paragrahvi 37³ lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) majanduse, sealhulgas ettevõtluskeskkonna, ja sotsiaalse, kultuurilise ning rahvastiku ja selle tervise arengu pikaajalised suundumused ning vajadused;“;

125) paragrahvi 37³ lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Kui omavalitsusüksused on kokku leppinud sellise piirkondliku arengustrateegia koostamises, mis vastab käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 2, 3 ja 10 sätestatud nõuetele, ei pea asjaomased omavalitsusüksused koostama eraldi maakonna arengustrateegiat.“;

126) paragrahvi 37³ lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Maakonna arengustrateegia koostamisel arvestatakse riigi pikaajalist arengustrateegiat ja valdkonna arengukavasid ning kirjeldatakse, kuidas maakonna arengustrateegiaga panustatakse neis seatud eesmärkide saavutamisse ja arenguvajadustega tegelemisse.“;

127) paragrahvi 37⁴ lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(5) Valitsus avalikustab maakonna arengustrateegia eelnõu valla või linna veebilehel ja koostööorgani koostööorgani veebilehel vähemalt kaheks nädalaks.“;

128) paragrahvi 37⁴ täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Maakonna arengustrateegia eelnõu avalikustamise ja avalike arutelude käigus esitatud kirjalikud ettepanekud avaldatakse valla või linna veebilehel või lisatakse koostööorgani veebilehe link, mille kaudu on teave enne arengustrateegia vastuvõtmist kättesaadav. Arutelu tulemuste alusel tehakse eelnõus põhjendatud juhul vajalikud muudatused.“;

129) paragrahvi 37⁴ lõike 6 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „pärast seda“;

130) paragrahvi 37⁴ täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Omavalitsusüksused võivad kokku leppida, et maakonna arengustrateegia tegevuskava kinnitab käesoleva seaduse § 6¹ lõikes 2 nimetatud koostööorgan.“;

131) paragrahvi 37⁴ lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Maakonna arengustrateegia koostanud ja menetlenud koostööorgani ja volikogu komisjonide koosolekute ning volikogu istungite protokollid ja teave maakonna

arengustrateegia menetlemise kohta avaldatakse valla või linna veebilehtedel seitsme tööpäeva jooksul arengustrateegia vastuvõtmisest arvates.“;

132) paragrahv 38 tunnistatakse kehtetuks;

133) paragrahvi 40 tekst loetakse lõikeks 1 ning paragrahvi täiendatakse lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses:

„(2) Istungeid ja koosolekuid võib pidada ka elektroonilisi vahendeid kasutades, arvestades tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-s 33¹ sätestatud nõudeid.

(3) Volikogu ja valitsus võivad oma õigusaktides näha ette ka muid töövorme.“;

134) paragrahvi 41 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui omavalitsusüksus on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 3 saanud nõusoleku kasutada sisemise asjaajamise keelena eesti keele kõrval omavalitsusüksuse püsielanike enamiku moodustava vähemusrühvuse keelt, võivad volikogu ja valitsus otsustada volikogu ja valitsuse istungi töö osaliselt või täielikult ka sellesse keelde tõlkida.“;

135) paragrahvi 42 lõike 1 punktid 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) korraldab volikogu tööd, kutsub kokku ja juhatab volikogu istungeid ning istungil arutusele tulevate küsimuste ettevalmistamist;

2) esindab omavalitsusüksust ja selle volikogu vastavalt seaduse, valla või linna põhimääruse või muude õigusaktidega või volikogu antud pädevusele;

3) kirjutab alla volikogu vastuvõetud õigusaktidele ja teistele volikogu dokumentidele;“;

136) paragrahvi 42 lõike 1 punktis 4 asendatakse sõnad „valla või linna põhimäärusega“ sõnadega „volikogu õigusaktidega“;

137) paragrahvi 42 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Volikogu esimehe ja aseesimehe volitused lõpevad samal ajal tema volikogu liikme volituste peatumise või lõppemisega enne tähtaja lõppu.“;

138) paragrahvi 43 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu istungi kutsub kokku selle esimees, aseesimees või aseesimehe puudumisel volikogu vanim liige volikogu kehtestatud korras. Volikogu esimese istungi kutsub kokku valla või linna valimiskomisjoni esimees hiljemalt seitsmendal päeval pärast valimistulemuste väljakuulutamist. Volikogu esimese istungi kutse saatmisel ei ole vaja järgida käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõuet teha istungi kutse vähemalt neli päeva enne istungit volikogu liikmetele teatavaks ja saata koos kutsega istungi materjalid. Sama kord kehtib ka volikogu järgmiste istungite kokkukutsumisel, kui volikogu esimees ei osutunud esimesel istungil valituks.“;

139) paragrahvi 43 lõiked 2¹–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2¹) Käesoleva seaduse § 52 lõike 2 alusel kutsub valla või linna valimiskomisjoni esimees volikogu istungi kokku hiljemalt seitsmendal päeval pärast asendusliikmete määramist. Kutse saatmisel ei ole vaja järgida käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid.

(3) Volikogu kokkukutsumise korral tehakse volikogu istungi kutse volikogu liikmetele teatavaks vähemalt neli päeva enne istungit ning kutses märgitakse istungi aeg, koht ja töövorm,

samuti nimetatakse arutusele tulevad küsimused. Kutsega koos tehakse volikogu liikmetele kättesaadavaks istungi materjalid.

(4) Volikogu esimees või aseesimees kutsub volikogu kokku valitsuse või vähemalt neljandiku volikogu koosseisu ettepanekul nende esitatud küsimuste arutamiseks. Istungi toimumise aja määrab volikogu esimees või aseesimees, arvestades volikogu töökorras sätestatud. Volikogu istung peab toimuma ühe kuu jooksul ettepaneku esitamise päevast arvates. Kui volikogu esimees või aseesimees ei kutsu volikogu istungit kuu aja jooksul kokku, kutsub istungi viivitamatult kokku vähemalt neljandiku volikogu koosseisu kokku lepitud volikogu liige, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõudeid.“;

140) paragrahvi 44 lõike 1 esimene ja teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Volikogu töö korraldab ja istungeid juhatab volikogu esimees või aseesimees. Esimehe või aseesimehe puudumise korral juhatab istungit vanim kohalolev volikogu liige.“;

141) paragrahvi 44 lõike 2 esimene lause tunnistatakse kehtetuks;

142) paragrahvi 44 lõiked 4–6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Volikogu istungid on avalikud. Volikogu esimees kuulutab istungi küsimuse arutelu kinniseks, kui küsimust puudutavate andmete avalikustamine on seadusega keelatud või piiratud. Volikogu esimees võib põhjendatud juhul piirata volikogu istungile kutsumata isikute viibimist istungi toimumise kohas.

(5) Volikogu arutab istungi kutses märgitud ja volikogu töökorraga nõutavas korras ettevalmistatud küsimusi.

(6) Volikogu istungist võivad sõnaõigusega osa võtta valitsuse liikmed, valla- või linnasekretär ja volikogu poolt istungile kutsutud isikud.“;

143) paragrahvi 45 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Volikogu otsustab käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud ja õigusaktidega volikogu pädevusse antud küsimusi hääletamise teel.“;

144) paragrahvi 45 lõike 5 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 3, 4, 6–9, 14, 15, 18 ja 24 ning põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse §-s 7 nimetatud küsimustes otsustuste vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus.“;

145) paragrahvi 46 lõiked 1¹ ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1¹) Umbusaldus algatatakse volikogu istungil kirjaliku umbusaldusavalduse esitamisega enne päevakorrapunktide arutelu. Umbusalduse algatajate esindaja esineb ettekandega, milles esitab umbusaldusavalduses nimetatud umbusaldamise põhjused, ja annab umbusaldusavalduse üle istungi juhatajale.

(2) Umbusalduse avaldamise küsimus võetakse volikogu järgmise istungi päevakorda.“;

146) paragrahvi 46 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Volikogu istungi kutse saadetakse käesoleva seaduse § 43 lõikes 3 sätestatud nõudeid järgides ka isikutele, kelle suhtes on algatatud umbusalduse avaldamine.“;

147) paragrahvi 46 lõike 3 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Umbusalduse avaldamine vabastab volikogu esimehe, aseesimehe, volikogu komisjoni esimehe, komisjoni aseesimehe või revisjonikomisjoni liikme tema kohustustest.“;

148) paragrahvi 46 lõiked 4–7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Umbusalduse avaldamine vabastab vallavanema, linnapea ja valitsuse liikme tema kohustustest ja ametist. Vallavanemale või linnapeale umbusalduse avaldamise korral valib volikogu samal istungil uue vallavanema või linnapea või määrab ühe valitsuse liikmetest vallavanema või linnapea asendajaks kuni uue valitsuse ametisse kinnitamise päevani. Vallavanemale või linnapeale umbusalduse avaldamise korral täidab valitsus oma ülesandeid ja tema volitused kehtivad kuni uue valitsuse ametisse kinnitamise päevale järgneva päevani käesolevas seaduses sätestatud korras.“

(5) Valitsusele umbusalduse avaldamise korral täidab valitsus oma ülesandeid edasi ja valitsuse volitused kehtivad kuni käesolevas seaduses sätestatud korras uuele valitsusele volituste andmiseni. Valitsuse volituste lõppemine seoses umbusalduse avaldamisega toob kaasa kõigi valitsuse liikmete vabastamise nende kohustustest.

(6) Kui volikogu avaldab umbusaldust mõnele valitsuse liikmele ja käesoleva seaduse § 49 lõikes 6 sätestatud kvoorum jääb alles, jätkab valitsus oma tegevust ning vaba valitsuse liikme koht täidetakse käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud korras või muudetakse sätestatud korras valitsuse liikmete arvu.

(7) Kui valitsuse liikmetele avaldatud umbusalduse tagajärjel ei ole täidetud käesoleva seaduse § 49 lõikes 6 sätestatud kvooruminõue, ei ole valitsus otsustusvõimeline kuni vajaliku arvu uute valitsuse liikmete kinnitamiseni.“;

149) paragrahvi 46 lõige 9 tunnistatakse kehtetuks;

150) paragrahvi 46¹ lõike 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Valla- või linnasekretär teavitab tagasiastumise avalduse saamisest viivitamata vallavanemat või linnapead või nende asendajaid ja volikogu esimeest või aseesimeest.“;

151) paragrahvi 47 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu võib moodustada oma volituste ajaks nii alalisi kui ka ajutisi komisjone. Komisjonide esimehed ja aseesimehed tuleb valida volikogu liikmete hulgast. Teised komisjoni liikmed kinnitab volikogu komisjoni esimehe esildise alusel, arvestades erakondade ja valimisliitude eelnevalt esitatud ettepanekuid. Igal volikogu liikmel on õigus kuuluda vähemalt ühte komisjoni.“;

152) paragrahvi 47 lõiked 1⁶ ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1⁶) Komisjoni esimehe ja aseesimehe volitused lõpevad samal ajal tema volikogu liikme volituste peatumise või lõppemisega enne tähtaja lõppu. Komisjoni esimehe või aseesimehe volituste lõppemisel seoses tema umbusaldamise, tagasiastumise, volikogu liikme volituste lõppemise või peatumisega valitakse uus komisjoni esimees ja aseesimees.“

(2) Volikogu komisjoni moodustamise kord ning tegevuse alused ja kord sätestatakse volikogu määruses.“;

153) paragrahvi 48 lõige 2² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2²) Revisjonikomisjoni liige ei või täita sama valla või linna valitseva mõju all oleva äriühingu, sihtasutuse ja mittetulundusühingu tegevjuhi, juhataja ega juhatuse liikme ülesandeid.“;

154) paragrahvi 48 lõike 2³ esimesest lausest jäetakse välja tekstiosa „või avaldust temaga valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhi või juhi asetäitja ülesannete täitmiseks sõlmitud töö- või muu võlaõigusliku lepingu ülesütlemiseks“;

155) paragrahvi 48 lõike 3 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kontrollida ja hinnata valitsuse, valla või linna ametiasutuste ja nende hallatavate asutuste või omavalitsusüksuse valitseva mõju all oleva äriühingu, sihtasutuse ja mittetulundusühingu tegevuse seaduslikkust, otstarbekust ja tulemuslikkust ning valla või linna vara kasutamise sihipärasust;“;

156) paragrahvi 48 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõnad „valla- või linnaeelarve“ sõnadega „valla või linna eelarve“;

157) paragrahvi 48 lõike 3¹ punktis 1 asendatakse sõna „minimeerimist“ sõnaga „kokkuhoidu“;

158) paragrahvi 48 lõikes 4 asendatakse sõnad „valla või linna põhimääruses“ sõnadega „volikogu õigusaktis“;

159) paragrahvi 48 lõiked 5–8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Valitsus annab revisjonikomisjoni otsuse ja revisjoniakti kohta seisukoha kümne tööpäeva jooksul nende dokumentide temale esitamisest arvates. Revisjonikomisjon esitab need dokumendid koos volikogu õigusakti eelnõuga volikogule otsuse tegemiseks kontrolli tulemuste elluviimise kohta.

(6) Revisjonikomisjonil on õigus saada käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ülesannete täitmiseks vajalikke dokumente ja teavet. Revisjonikomisjoni küsimusele vastamisel kohaldatakse käesoleva seaduse § 26 lõikeid 2 ja 3.

(7) Revisjonikomisjon esitab vähemalt kord aastas volikogu istungil aruande oma tegevuse kohta.

(8) Revisjonikomisjoni aruanded avaldatakse valla või linna veebilehel.“;

160) paragrahvi 48¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Volikogu tagab sisekontrollisüsteemi olemasolu omavalitsusüksuses.“;

161) paragrahvi 48¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sisekontrollisüsteem on valla või linna ametiasutuse ja hallatava asutuse juhtimisel rakendatav seaduslikkust ja otstarbekust käsitlev terviklik abinõude kompleks, mis võimaldab tagada:

1) õigusaktidest kinnipidamise ja täitmise kontrolli;

2) vara kaitstuse raiskamisest, ebasihipärasest kasutamisest, ebakompetentsest juhtimisest ja muust sellisest tingitud kahju eest;

3) asutuse tegevuse otstarbekuse oma ülesannete täitmisel;

4) asutuse tegevusest tõese, õigeaegse ja usaldusväärse informatsiooni kogumise, säilitamise ja avaldamise.“;

162) paragrahvi 48¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Sisekontrollisüsteemi toimimise eest omavalitsusüksuses vastutab valitsus. Sisekontrollisüsteemi rakendamise ja selle tulemuslikkuse eest vastutab selle valla või linna ametiasutuse või selle hallatava asutuse juht.“;

163) paragrahvi 48¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Omavalitsusüksus peab vähemalt kord nelja aasta jooksul korraldama oma sisekontrollisüsteemi toimimise, asjakohasuse ja tõhususe hindamise. Hindaja peab olema audiitortegevuse seaduses sätestatud nõuetele vastav siseaudiitor.“;

164) paragrahvi 48¹ lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Volikogu kehtestab määrusega siseauditeerimise üldise töökorra.“;

165) paragrahvi 48¹ lõiked 4–7 tunnistatakse kehtetuks;

166) paragrahvi 49 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

167) paragrahvi 49 lõiked 4–4² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Valitsuse koosseisu kuuluvad vallavanem või linnapea ja valitsuse liikmed.

(4¹) Valitsuse liikmed koordineerivad ja juhivad vallavanema või linnapea antud volituse piires valitsuse tegevusvaldkondi ning täidavad muid vallavanema või linnapea antud ülesandeid.

(4²) Valitsuse liikme ametikoht võib volikogu otsusega olla palgaline. Vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele võib maksta vaid sellist lisatasu, hüvitist või toetust ning rakendada tema suhtes selliseid soodustusi, mis volikogu on oma kehtestatud korras sätestanud ja otsustanud. Vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele võib maksta lisatasu, hüvitist või toetust ning muid soodustusi tema volituste täitmise kestel volikogu kehtestatud määras ja korras.“;

168) paragrahvi 49 lõikes 5 ja § 50 lõike 1 punktis 8 sõnad asendatakse sõnad „valla või linna põhimäärus“ sõnadega „valla või linna õigusakt“ vastavas käändes;

169) paragrahvi 49 lõiked 9–11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Vallavanem või linnapea võib istungile kutsuda ka teisi isikuid.

(10) Valitsuse dokumentidele kirjutab alla vallavanem või linnapea.

(11) Valitsuse täpsema töökorra, komisjonide moodustamise alused ja korra ning tegevuse alused kehtestab valitsus.“;

170) paragrahvi 50 lõike 1 punktid 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„5) esitab volikogule kinnitamiseks valitsuse liikmed;

6) esitab volikogule ettepaneku valitsuse palgalise või täiendava liikme kinnitamiseks ja valitsuse liikme vabastamiseks valitsuse liikme kohustustest;“;

171) paragrahvi 50 lõikes 3 ja § 50¹ lõikes 2 asendatakse sõnad „Kohaliku omavalitsuse volikogu“ sõnaga „Volikogu“;

172) paragrahvi 50 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Vallavanemat või linnapead asendaval valitsuse liikmel on vallavanema või linnapeaga samad õigused ja kohustused, välja arvatud õigus esitada volikogule kinnitamiseks valitsuse liikmed ning teha ettepanek valitsuse täiendava liikme kinnitamiseks ja valitsuse liikme kohustustest vabastamiseks.“;

173) paragrahvi 51 lõige 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(7) Valitsuse istungite ning volikogu ja valitsuse komisjonide koosolekute protokollid peavad olema igapähele kättesaadavad valla või linna õigusaktides sätestatud korras.“;

174) paragrahvi 51 lõige 9 tunnistatakse kehtetuks;

175) paragrahvi 53¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksus võib moodustada valitsuse korrakaitseüksuse (edaspidi *korrakaitseüksus*) või nimetada ametisse korrakaitsega tegeleva ametniku (edaspidi *korrakaitseametnik*), kelle põhiülesanne on osaleda avaliku korra tagamisel ja teha oma pädevuse piires volikogu õigusaktide täitmise üle järelevalvet omavalitsusüksuse määratud tööpiirkonnas.“;

176) paragrahvi 53⁵ lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Korrakaitseametnik kannab omavalitsusüksuse sümbolite ja korrakaitseametniku ametitunnustega vormiriietust.

(2) Korrakaitseametniku vormiriietuse ja ametitunnuste kirjelduse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

177) paragrahvi 53⁵ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Korrakaitseametniku vormiriietus ei tohi eksitavalt sarnaneda politseiametniku vormiriietusega.“;

178) paragrahvi 54 lõikes 2 asendatakse sõnad „Kohaliku omavalitsuse üksuse“ sõnadega „Valla või linna“;

179) paragrahvi 54¹ pealkiri ja lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 54¹. Volikogu valitud ja ametisse nimetatud isikute hüvitised ja sotsiaalsed garantiid volituste lõppemise korral

(1) Palgalisel ametikohal töötavale volikogu esimehele, volikogu aseesimehele, vallavanemale või linnapeale ja valitsuse liikmele võib volikogu otsusega maksta ametist vabastamisel hüvitist kuni kolme kuu ametipalga ulatuses, kui ta on töötanud kaks kuni kaheksa aastat, ja kuni kuue kuu ametipalga ulatuses, kui ta on töötanud vastaval ametikohal rohkem kui kaheksa aastat, ning vabastamine toimub.“;

180) paragrahvi 54¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hüvitist ei maksta, kui isik:

1) vabastatakse ametist tema enda algatusel, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud juhul;

2) valitakse või nimetatakse volikogu poolt samasse ametisse uueks tähtjaks.“;

181) paragrahvi 54¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 1 tähenduses loetakse enda algatusel ametist vabastamiseks ka seniste volitustega ühitamatusse ametisse asumine.“;

182) paragrahvi 54¹ lõiked 3 ja 3¹ muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Vallavanemale või linnapeale makstakse ametist vabastamise korral seoses volituste tähtajalise lõppemisega hüvitist volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevale eelnenud kahe aasta vastava ametikoha kuu keskmise ametipalga kuuekordses ulatuses, kui ta vabastatakse ametist volikogude algatusel toimuva valdade või linnade haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumise tulemusena uue valitsuse ametisse nimetamisega ning vallavanem või linnapea on ametis olnud vähemalt ühe aasta enne ühinemise käigus moodustunud uue omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeva.

(3¹) Volikogu esimehele, kellele volikogu on määranud töötasu või hüvitise käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punkti 21 alusel, makstakse seoses volituste tähtajalise lõppemisega hüvitist volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevale eelnenud kahe aasta kuu keskmise töötasu või hüvitise kuuekordses ulatuses, kui volikogu esimehe volitused lõpevad volikogude algatusel toimuva valdade või linnade haldusterritoriaalse korralduse muutmise käigus omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevaga ning ta on volikogu esimehena töötanud vähemalt ühe aasta enne ühinemise käigus moodustunud uue omavalitsusüksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päeva.“;

183) paragrahvi 54¹ lõikes 5 asendatakse sõna „hüvitust“ sõnaga „hüvitist“;

184) paragrahvi 54² lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Töötajast asendaja nimetatakse asendamise ajaks ametnikuna teenistusse avaliku teenistuse seaduse § 23 lõike 2 punkti 1 alusel.

(3) Töötaja ei tohi ametnikku asendada kauem kui viis kuud kalendriaastas.“;

185) paragrahvi 54² lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Töötajast asendajale võib maksta lisatasu proportsionaalselt talle pandud asendatava teenistusülesannetega.

(6) Töötajast asendajale kohaldatakse avaliku teenistuse seadusest tulenevat streigikeeldu ja ametniku tegevuspiiranguid asendamise ajal.“;

186) paragrahvi 55 lõike 2 punktid 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

„1) kes on omandanud õiguse õppesuunal vähemalt riiklikult tunnustatud magistrikraadi, sellele vastava kvalifikatsiooni Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 2² tähenduses või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni või;

2) kes on omandanud õiguse õppesuunal vähemalt riiklikult tunnustatud bakalaureusekraadi, sellele vastava kvalifikatsiooni Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 22 tähenduses või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni ning kes on töötanud avaliku teenistuse seaduse § 2 tähenduses riigi või kohaliku omavalitsuse ametiasutuses vähemalt kaks aastat.“;

187) paragrahvi 55 lõike 2 punkt 3 tunnistatakse kehtetuks;

188) paragrahvi 55 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Valla- või linnasekretär ei kuulu valitsuse koosseisu, kuid võtab sõnaõigusega osa valitsuse istungitest. Valla- või linnasekretär võib sõnaõigusega osa võtta volikogu istungist.“;

189) paragrahvi 55 lõike 4 punktid 1, 7, 9 ja 9¹ tunnistatakse kehtetuks;

190) paragrahvi 55 lõike 4 punkt 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„10) täidab teisi seaduses ja valla või linna õigusaktis valla- või linnasekretärile määratud ülesandeid.“;

191) paragrahvi 55 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Valla- või linnasekretäri äraolekul asendab teda vallavanema või linnapea käskkirjaga määratud isik. Valla- või linnasekretäri asendajal on kõik valla- või linnasekretäri õigused ja kohustused ning ta peab vastama käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud vanuse ja kodakondsuse nõudele ning ühele lõike 2 punktis 1 või 2 valla- või linnasekretäri ametisse nimetamiseks esitatud tingimusele. Valla- ja linnasekretäri asendajaks võib olla ka enne 2027. aasta 1. jaanuari omavalitsusüksuses tööle asunud isik, kes ei vasta käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 või 2 sätestatud tingimusele, kuid kellele on Vabariigi Valitsuse moodustatud valla- ja linnasekretäride kutsekomisjoni poolt enne 2011. aasta 1. märtsi väljastatud valla- ja linnasekretäride kutsenõuetele vastavuse tunnistus, ja kes on töötanud avaliku teenistuse seaduse § 2 tähenduses riigi või valla või linna ametiasutuses vähemalt kaks aastat.“;

192) seaduse 8. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8. peatükk

PIIRKONDLIKE ESINDUSKOGUDE MOODUSTAMINE JA TÖÖKORRALDUS“;

193) paragrahvi 56 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

194) paragrahvi 56 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Osavalla- või linnaosakogu pädevuses on:

1) seisukoha võtmine ja ettepanekute tegemine kõigis osavalla või linnaosa territooriumil omavalitsusüksuse toimimist, kohalikku valitsemist või kohalikku elukorraldust puudutavates küsimustes;

2) omavalitsusüksuse esindamine ja otsuste langetamine osavalla või linnaosa territooriumi puudutavates küsimustes talle seadusega, valla või linna põhimäärusega, osavalla või linnaosa põhimäärusega või volikogu otsusega määratud valdkondades ning antud volituste piires.“;

195) paragrahvi 56 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

196) paragrahvi 57 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Osavalla või linnaosa moodustamise otsustab volikogu.“;

197) paragrahvi 57 lõike 2 punktis 3 asendatakse sõnad „valla- või linnavalitsuse“ sõnadega „omavalitsusüksuse valitsuse“;

198) paragrahvi 57 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

199) paragrahvi 57 lõikes 6 asendatakse tekstiosa „§ 31 lõigetes 1, 2, 3 ja 5“ tekstiosaga „§ 7 lõigetes 7, 9 ja 10“;

200) paragrahvi 57¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Osavalla või linnaosa vanema nimetab ametisse valitsus osavalla või linnaosa põhimääruses sätestatud korras, kuulates ära osavalla- või linnaosakogu arvamuse.“;

201) paragrahvi 57¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(2) Osavalla või linnaosa vanema vabastab ametist valitsus, kui vallavanema või linnapea hinnangul tema koostöö osavalla või linnaosa vanemaga ei laabu, kuulates ära osavalla- või linnaosakogu arvamuse.“;

202) paragrahvi 57¹ lõigetes 3 ja 4 asendatakse sõna „teenistusest“ sõnaga „ametist“;

203) seadust täiendatakse §-ga 57² järgmises sõnastuses:

„§ 57². Piirkonna esinduskogu

(1) Valla või linna territooriumil võib moodustada piirkonna esinduskogu, mille eesmärk on kohaliku initsiatiivi ja identiteedi hoidmine, piirkonda moodustavate asustusüksuste elanike kaasamine kohaliku elu küsimuste otsustamisse ning piirkondlike huvide esindamine valla või linna ülesannete täitmisel.

(2) Piirkonna esinduskogu moodustatakse demokraatlikkuse põhimõttel piirkonna esinduskogu statuudis sätestatud korras.

(3) Volikogu kehtestab piirkonna esinduskogu statuudi, milles sätestatakse:

- 1) asustusüksused, mille elanikest moodustatakse piirkonna esinduskogu;
- 2) esinduskogu moodustamise kord ja töökorraldus;
- 3) volituste periood;
- 4) esinduskogu õigused ja pädevus.

(4) Statuudis võib ette näha, et esinduskogu töösse kaasatakse asustusüksuste vanemad ja huvigruppide esindajad.

(5) Piirkonna esinduskogul on käesolevas seaduses sätestatud osavalla- ja linnaosakogu pädevus, kui seaduses või esinduskogu statuudis ei sätestata teisti.“;

204) paragrahv 58 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 58. Asustusüksuse vanem

(1) Linna kui asustusüksuse, alevi, aleviku või küla koosolekul võib valida linna-, alevi-, aleviku- või külavanema.

(2) Linna-, alevi-, aleviku- või külavanem võib osaleda volikogu istungil sõnaõigusega.

(3) Volikogu võib võtta vastu linna-, alevi-, aleviku- ja külavanema statuudi, milles määratakse nende valimise kord, kandidaadile esitatavad nõuded, nimetatute õigused ja kohustused ning volituste kestuse periood. Linna-, alevi-, aleviku- või külavanema volituste kestus ei ole piiratud volikogu volituste kestusega.

(4) Valitsuse ülesannete täitmine linna-, alevi-, aleviku- või külavanema poolt sätestatakse lepinguga.“;

205) paragrahvi 62 lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Omavalitsusüksused võivad ühiste huvide väljendamiseks, esindamiseks ja kaitsmiseks ning ühiste ülesannete täitmiseks õigusaktides sätestatud alustel ja korras.“;

206) paragrahvi 62 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) moodustada omavalitsusüksuste liite, maakondlikke koostööorganisatsioone ja muid ühendusi.“;

207) paragrahvi 62 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Seadusega või selle alusel omavalitsusüksusele pandud kohaliku ülesande võib halduslepinguga anda teisele omavalitsusüksusele täitmiseks, kui seadus ei sätesta teisiti ja ülesande täitjaks ei ole seaduses määratud kindel omavalitsusorgan.“;

208) paragrahvi 62 lõikes 2 asendatakse sõnad „vallad ja linnad“ sõnaga „omavalitsusüksused“;

209) paragrahvi 62¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Omavalitsusüksused võivad moodustada käesoleva seaduse alusel ülesannete koostöös täitmiseks ühisameteid valla või linna ühiste ametiasutustena ning ühisasutusi valla või linna ametiasutuste ühiste hallatavate asutustena.“;

210) paragrahvi 62¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Ühisameti haldusakti käsitatakse selle omavalitsusüksuse haldusaktina, mille nimel ühisamet akti andis. Ühisameti ülesannete täitmisel ja haldusaktide andmisel kohaldatakse selle valla või linna õigusakte, mis on halduslepinguga volitanud ühisameti ülesannet täitma.“;

211) paragrahvi 62¹ lõigetes 3 ja 4 ning § 62² lõike 2 punktis 2 asendatakse sõna „kelle“ sõnaga „mille“;

212) paragrahvi 62¹ lõiked 5 ja 6 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Ühisameti ametnikud ja töötajad ning ühisasutuse töötajad täidavad ülesandeid selle omavalitsusüksuse nimel, mis on halduslepinguga volitanud ülesannet täitma ühisameti või -asutuse.

(6) Ühisamet ja -asutus registreeritakse riigi ja kohalike omavalitsuse asutuste registris selle omavalitsusüksuse koosseisus, kus see on moodustatud.“;

213) paragrahvi 62² lõikes 1 asendatakse sõnad „valla- ja linnavolikogude“ sõnaga „volikogude“;

214) paragrahvi 62² lõike 2 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) ülesanded, mida ühisamet või -asutus volitatakse täitma;“;

215) paragrahvi 62² lõike 2 punktist 5 jäetakse välja sõnad „ülesande täitmise üle“;

216) paragrahvi 62² lõike 3 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) majandamine, asjaajamine, aruandlus ja ülesannete täitmise järelevalve kord;“;

217) paragrahvi 62² lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Teenistuslikku järelevalvet ühisameti ja -asutuse tegevuse üle korraldab käesoleva seaduse §-s 66¹ sätestatud korras ning sisekontrollisüsteemi rakendab käesoleva seaduse §-s 48¹

sätetatud korras selle omavalitsusüksuse valitsus, mille koosseisus ühisamet või -asutus on moodustatud.“;

218) paragrahvi 62² lõike 5 esimeses lauses asendatakse sõnad „liikmesuse lõpetamine toimub“ sõnadega „liikmesus lõpetatakse“;

219) paragrahvi 62² lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Ühisameti või -asutuse liikmesus lõpeb automaatselt ühisameti või -asutuse tegevuses osaleva sellise omavalitsusüksuse puhul, mis on lepingut oluliselt rikkunud ega ole rikkumist halduslepingus määratud mõistliku täiendava tähtaja jooksul kõrvaldanud. Lepingu oluliseks rikkumiseks loetakse eelkõige lepingust tulenevate põhikohustuste täitmata jätmist, sealhulgas seda, kui lepingupool ei ole osalenud ühisameti või -asutuse tegevuse rahastamises halduslepingus või selle lisas sätestatud mahus või kui lepingupool on korduvalt jätnud täitmata järelevalvet tegeva isiku ettekirjutuse ega ole rikkumist mõistliku täiendava tähtaja jooksul kõrvaldanud. Sellisel juhul ei arvestata käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud tähtaegu.“;

220) paragrahvi 62² lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Ühisameti või -asutuse tegevust finantseeritakse koostöös osalevate omavalitsusüksuste eelarvetest. Ühisameti ja -asutuse kaudu täidetavate täpsemate ülesannete ja rahastamise maht lepitakse igal aastal eraldi kokku ja kinnitatakse halduslepingu lisas.“;

221) paragrahvi 62³ lõiked 1–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ühisameti või -asutuse strateegiliseks juhtimiseks ja tegevuse koordineerimiseks moodustatakse asjaomaste omavalitsusüksuste volikogude esindajatest ning ekspertidest alaline nõukogu (edaspidi *nõukogu*).

(2) Nõukogu koosneb esimehest, aseesimehest ja liikmetest. Valitsused nimetavad nõukogu liikmed ühisameti või -asutuse põhimääruses sätestatud korras. Nõukogu koosseisu kinnitab selle omavalitsusüksuse volikogu, mille koosseisus ühisamet või -asutus on moodustatud, kooskõlastatult kõigi ühisameti või -asutuse tegevuses osalevate omavalitsusüksustega.

(3) Nõukogu pädevuses ühisameti või -asutuse juhtimisel on:

- 1) eelarve ja tegevuskava kinnitamine ning muutmine;
- 2) eelarve täitmise aruande kinnitamine;
- 3) halduslepinguga ülesannet täitma volitanud omavalitsusüksuse volikogule ettepaneku tegemine revisjoni läbiviimiseks käesoleva seaduse §-s 48 sätestatud korras.

(4) Nõukogu pädevuses on lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule teha ettepanekuid ühisameti või -asutuse tegevuses osalevatele omavalitsusüksustele selle:

- 1) moodustamise halduslepingu muutmiseks ning põhimääruse kehtestamiseks, struktuuri ja töökorralduse kinnitamiseks ning muutmiseks;
- 2) ühisameti juhi ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks ning ühisasutuse juhi ametisse kinnitamiseks ja ametist vabastamiseks;
- 3) osutatavate teenuste rahastamise suurendamiseks;
- 4) osutatavate teenuste kvaliteedi ja efektiivsuse parandamiseks;
- 5) tegevuses osalevate omavalitsusüksuste vahelise tööjaotuse parandamiseks;
- 6) tegevuse muutmiseks ning liikmete lisamiseks ja väljaarvamiseks.“;

222) seadust täiendatakse §-ga 62⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 62⁴. Omavalitsusüksuste rahvusvaheline koostöö

(1) Volikogul, valitsusel ja ametiasutustel on õigus oma pädevuse piires teha koostööd kõigi teiste omavalitsusüksustega väljaspool Eestit ning sõlmida nendega lepinguid. Ametiasutused informeerivad sellisest koostööst volikogu.

(2) Omavalitsusüksusel on õigus astuda rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks või teha nendega koostööd.

(3) Suhetes rahvusvaheliste organisatsioonidega esindab omavalitsusüksust volikogu või volikogu määratud esindaja.

(4) Sõlmitavad lepingud vaadatakse eelnevalt läbi ja kiidetakse heaks volikogus, kui nende täitmiseks kaasnevad kulutused valla või linna eelarvest või kui võetakse muid varalisi kohustusi.“;

223) seadust täiendatakse pärast § 62⁴ peatüki 10¹ pealkirjaga järgmises sõnastuses:

**„10¹. peatükk
OMAVALITSUSÜKSUSTE LIIDUD“;**

224) paragrahv 63 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 63. Omavalitsusüksuste liidud

(1) Omavalitsusüksuste liit (edaspidi *liit*) on valdade ja linnade ühiste huvide esindamiseks ja kaitsmiseks või ühiste ülesannete täitmiseks moodustatud ühendus.

(2) Liit tegutseb mittetulundusühingu vormis ja selle liikmeteks saavad olla omavalitsusüksused. Liidu tegevuse suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seadust, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.“;

225) seadust täiendatakse §-dega 63¹–63⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 63¹. Maakonna omavalitsusüksuste liit

(1) Maakonna omavalitsusüksuste liidu (edaspidi *maakondlik liit*) võivad ühiselt asutada üle poole maakonna omavalitsusüksustest.

(2) Omavalitsusüksus võib samal ajal kuuluda ühte maakondlikku liitu.

(3) Maakondliku liidu eesmärk on maakonna omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu aidata kaasa maakonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule, säilitada ja edendada maakonna kultuuritraditsioone, esindada maakonda ja oma liikmeid ning kaitsta liikmete ühiseid huve, samuti edendada maakonna omavalitsusüksuste koostööd ja luua liikmetele võimalused seadusega ette nähtud ülesannete paremaks täitmiseks.

(4) Maakondliku liidu nimi peab viitama maakonnale, mille omavalitsusüksused sellesse liitu kuuluvad, ning sisaldama eestikeelset täiendit „omavalitsuste liit“.

§ 63². Piirkondlik omavalitsusüksuste liit

(1) Kahe või enama maakonna territooriumi koosseisu kuuluvad omavalitsusüksused võivad omavahel moodustada piirkonna omavalitsusüksuste liidu (edaspidi *piirkondlik liit*). Piirkondliku liidu moodustamiseks peab igast maakonnast sinna kuuluma üle poole omavalitsusüksustest.

(2) Piirkondliku liidu eesmärk on piirkonna omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu aidata kaasa piirkonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule, säilitada ja edendada piirkonna kultuuritraditsioone, esindada piirkonda ja oma liikmeid ning kaitsta liikmete ühiseid huve, samuti edendada piirkonna omavalitsusüksuste koostööd ja luua liikmetele võimalused seadusega ette nähtud ülesannete paremaks täitmiseks.

(3) Piirkondliku liidu nimi peab viitama piirkonnale, mille omavalitsusüksused sellesse liitu kuuluvad, ning sisaldama eestikeelset täiendit „omavalitsuste liit”.

(4) Omavalitsusüksus võib samal ajal kuuluda ühte maakondlikku ja ühte piirkondlikku liitu.

§ 63³. Üleriigiline omavalitsusüksuste liit

(1) Omavalitsusüksused võivad moodustada üleriigilise omavalitsusüksuste liidu (edaspidi *üleriigiline liit*).

(2) Üleriigilise liidu eesmärk on omavalitsusüksuste ühistegevuse kaudu aidata kaasa valdade ja linnade üldisele arengule, esindada oma liikmeid ja kaitsta nende ühiseid huve, samuti edendada liikmete koostööd ja luua liikmetele võimalused seadusega ette nähtud ülesannete paremaks täitmiseks.

(3) Üleriigilise liidu võivad ühiselt asutada üle poole Eesti kohaliku omavalitsuse üksustest.

§ 63⁴. Nõuded liidu põhikirjale

(1) Liidu põhikiri peab vastama mittetulundusühingute seaduses sätestatud nõuetele.

(2) Liidu põhikirjas tuleb lisaks märkida:

1) liidu ülesanded;

2) liidu organid;

3) üldkoosolekul ja teistes organites liikmete esindatuse määramise alused ja kord;

4) liikmemaksude kehtestamise põhimõtted ja liidu liikmete osalus liidu vara soetamisel ja kasutamisel ning liidu ülesannete täitmisel;

5) liidu tegevuse tulemus- ja finantskontroll ning avastatud puudustele reageerimise võimalused ja kord.

§ 63⁵. Nõuded liidu liikmesusele

(1) Liidu liikmed on omavalitsusüksused.

(2) Kui liidu põhikirjas on ette nähtud, et liidu organites tuleb liikmete esindatuse määramisel või muudel juhtudel arvestada liidu liikmeteks olevate omavalitsusüksuste elanike arvu proportsiooni, nähakse põhikirjaga ette ka elanike arvu või teiste esindatuse aluste määramise tingimused ja kord. Põhikirjas sätestamata juhul lähtutakse omavalitsusüksuse elanike arvust rahvastikuregistri andmete alusel viimase kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste aasta 1. juuni seisuga.

(3) Liit ei või keelduda liidu liikmele esitatavatele nõuetele vastava omavalitsusüksuse vastuvõtmisest liidu liikmeks.

(4) Kui liidu liikmete hulk väheneb alla käesoleva seaduse § 63¹ lõikes 1 või § 63² lõikes 1 sätestatu ja liikmete arvu ei suudeta kuue kuu jooksul selle vähenemisest arvates ettenähtuni suurendada, siis liidu tegevus lõpetatakse.

(5) Omavalitsusüksuste haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumisel läheb liidu liikme staatus üle uuele moodustunud omavalitsusüksusele, kui kõik endised ühinenud või liitunud omavalitsusüksused olid liidu liikmed.

(6) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusel moodustunud omavalitsusüksuse esindatuse proportsioon liidu organites määratakse uue moodustunud omavalitsusüksuse elanike arvust lähtudes, kui põhikirjaga ei nähta ette esindatuse moodustamise teisi proportsionaalseid aluseid.

(7) Kui kõik endised ühinenud või liitunud omavalitsusüksused ei olnud enne haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumist sama liidu liikmed, lõpeb nende liikmestaatus omavalitsusüksuste haldusterritoriaalse korralduse muudatuse jõustumisel.

(8) Liidu mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kandmise avaldusele lisatakse liidu liikmete nimekiri. Liikme liitu vastuvõtmise, liidust väljaastumise, väljaarvamise või liikmestaatuse ülemineku korral esitab liit mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri pidajale viivitamata sellekohase teate.

§ 63⁶. Liidu üldkoosolek

(1) Mittetulundusühingu kõrgeimaks organiks on selle liikmete üldkoosolek.

(2) Liidu üldkoosolekul võivad oma esindaja kaudu osaleda kõik liidu liikmeks olevad omavalitsusüksused. Liidu põhikirjas ette nähtud juhtudel võib liikmel olla mitu esindajat.

(3) Üldkoosolek võtab vastu otsuseid kõigis mittetulundusühingu juhtimise küsimustes, mida ei ole seaduse või põhikirjaga antud juhatuse või mittetulundusühingu muu organi pädevusse.

(4) Liidu liige nimetab oma esindaja üldkoosolekule omavalitsusüksuse volikogu volituste tähtjaks. Igale esindajale määratakse asendaja. Omavalitsusüksuse esindaja ja tema asendaja nimetatakse volikogu või valitsuse liikmete hulga. Volikogu võib esindaja või tema asendaja põhjusest sõltumata tagasi kutsuda ning nimetada uue esindaja või asendaja.

(5) Üldkoosoleku otsused võetakse vastu liidu üldkoosolekul osalevate esindajate poolthälteenamusega. Igale esindajal on üks hääl. Seaduses või põhikirjas võib mõne otsuse vastuvõtmiseks näha ette suurema häälteenamuse nõude või näha ette, et otsus on vastu võetud, kui ükski esindaja ei ole selle vastu.

(6) Mittetulundusühingute seaduses nimetatud liikmete häälteenamust käsitatakse liidu puhul käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud poolthälteenamuseks.

§ 63⁷. Liidu ülesanded ja nende rahastamine

(1) Liit esindab liitu kuuluvaid omavalitsusüksusi kui tervikut ja kaitseb oma liikmete ühishuve suhetes riigorganite, teiste isikute ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

(2) Maakondlik liit võib teise liidu, liitudega või käesoleva seaduse § 6¹ lõikes 2 nimetatud koostööorganiga moodustada ühise regionaalse esinduse, millega seotud küsimused otsustatakse vastavalt oma põhikirjale.

(3) Liidul on õigus oma liikmete ühiste huvide kaitsmiseks pöörduda kaebusega halduskohtusse.

(4) Liit võib omavalitsusüksusega kokkuleppel täita kohaliku omavalitsuse ülesandeid ka ilma seaduses sisalduva sellekohase volitusega, kui seadus ei sätesta teisiti ja ülesande täitjaks ei ole seaduses määratud kindel omavalitsusorgan. Omavalitsusüksusega vastava halduslepingu sõlmimiseks peab andma nõusoleku liidu üldkoosolek.

(5) Avaliku võimu volituse rakendamisega seotud riikliku või kohaliku omavalitsuse ülesande võib liidule täitmiseks anda ainult seaduses sisalduva sellekohase volituse olemasolu korral. Sätet ei kohaldata valla või linna eelarvest ette nähtud vara ja vahendite kasutamise üle otsustamisele, kui volikogu on delegeerinud otsustamise liidule.

(6) Seadusega või selle alusel omavalitsusüksusele pandud kohaliku ülesande võib liidule täitmiseks anda, kui seadus ei sätesta teisiti ja ülesande täitjaks ei ole seaduses määratud kindel omavalitsusorgan.

(7) Seadusega liidule täitmiseks antud kohaliku omavalitsuse ülesande täitmist toetatakse riigieelarvest.

(8) Seadusega või selle alusel omavalitsusüksusele pandud riikliku ülesande võib liidule täitmiseks anda liidu, omavalitsusüksuse ja valitsusasutuse kokkuleppel halduslepinguga seaduses sisalduva sellekohase volituse olemasolu korral.

(9) Liit täidab valitsusasutusega kokkuleppe alusel riiklikke ülesandeid vaid juhul, kui ükski liitu kuuluv omavalitsusüksus ei ole selle vastu.

(10) Seadusega või seaduse alusel liidule pandud riikliku ülesande täitmisega seotud kulud kaetakse riigieelarvest.

(11) Liidu ülesannete täitmist rahastatakse:

- 1) liikmemaksudest;
- 2) toetustest, omavalitsusüksuse eraldistest ja annetustest;
- 3) liidu põhikirjalisest tegevusest saadavast tulust;
- 4) seaduses või seaduse alusel ette nähtud juhtudel riigieelarvelistest eraldistest.

(12) Liit esitab majandusaasta aruande mittetulundusühingute seaduse § 36 lõike 5 ja § 78 lõike 3 kohaselt ilma põhitegevusala andmeteta.“;

226) paragrahvi 65 lõiked 2–4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohalikud omavalitsusorganid ei tohi delegeerida oma ülesandeid ja pädevust riigi valitsusasutustele.

(3) Volikogul ja omavalitsusüksuste liidul on õigus esitada Vabariigi Valitsusele ettepanekuid seaduste ning teiste õigusaktide vastuvõtmiseks või muutmiseks.

(4) Omavalitsusüksustega konsulteeritakse õigel ajal ja sobival viisil kõigi neid otseselt puudutavate küsimuste planeerimise ja otsustamise puhul.“;

227) paragrahvi 65 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Üleriigilise omavalitsusüksuste liidu ja Vabariigi Valitsuse esindajad peavad läbirääkimisi eesmärgiga riigieelarve seaduses sätestatud korras kokku leppida:

- 1) omavalitsusüksuste ülesanded ning nende omavalitsuslik või riiklik olemus;
- 2) pikaajalise mõjuga oluliste poliitikameetmete algatamine;
- 3) seadusandlikud ja rahastamiskorralduse muudatused.“;

228) seaduse 11. peatükki täiendatakse §-ga 65¹ järgmises sõnastuses:

„§ 65¹. Riiklik järelevalve volikogu kehtestatud eeskirjade täitmise üle

(1) Omavalitsusüksusel on õigus teha riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 36¹ ja 36² sätestatud eeskirjade ja punktis 36⁷ sätestatud nõuete ja korra täitmise üle.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eeskirja, nõuete ja korra rikkumise korral on omavalitsusüksusel õigus teavitada avalikkust või isikut ohu ennetamisest, ohukahtlusest, ohust või korrarikkumisest, teha ettekirjutus ja kohaldada selle täitmata jätmise korral asendustäitmist ja sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(3) Ettekirjutuse täitmata jätmise puhul on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras igakordselt rakendatava sunniraha ülemmäär 6400 eurot.

(4) Omavalitsusüksus võib käesolevas paragrahvis sätestatud riikliku järelevalve tegemisel kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30 ja 32 sätestatud riikliku järelevalve erimeedet korrakaitseseaduses sätestatud alusel ja korras. Omavalitsusüksus võib vahetu ohu tõrjumiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-des 50–53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid, kui rikkumine võib põhjustada ohtu isiku elule või tervisele.“;

229) paragrahvi 66 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Justiitsministeerium teeb järelevalvet omavalitsusüksuse tegevuse üle Vabariigi Valitsuse seadusega sätestatud korras.“;

230) paragrahvi 66 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Õiguskantsler teeb järelevalvet valla või linna õigustloovate aktide vastavuse üle Eesti Vabariigi põhiseadusele ja õiguskantsleri seadusele.“;

231) paragrahvi 66¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Teenistuslik järelevalve on valitsuse tehtav kontroll valla või linna ametiasutuste ja nende ametiisikute ning ametiasutuste hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle.“;

232) paragrahvi 66¹ lõike 2 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõna „teostamisel“ sõnaga „käigus“;

233) paragrahvi 66¹ lõikes 3 asendatakse sõna „motiveeritud“ sõnaga „põhjendatud“;

234) paragrahvi 66¹ lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Valla või linna ametiasutuse ja selle ametiisikute ning ametiasutuse hallatava asutuse juhi akti täitmise ja toimingu võib peatada kuni kümneks tööpäevaks akti või toimingu seaduslikkuse ja otstarbekuse täiendavaks kontrollimiseks või vajalike täiendavate andmete kogumiseks, sealhulgas akti andjalt või toimingu sooritajalt selgituste saamiseks.“;

235) paragrahvi 66¹ lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Valitsus tunnistab kehtetuks valla või linna ametiasutuse ja selle ametiisiku ning ametiasutuse hallatava asutuse juhi akti ja toimingu, kui akt või toiming:

- 1) ei ole vastavuses Eesti Vabariigi põhiseaduse, seaduste ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktide ning valla või linna õigusaktidega;
- 2) ilmselgelt ei vasta kohaliku omavalitsuse põhimõtetele või
- 3) põhjustab valla või linna vara ja eelarveliste vahendite ebaotstarbeka kasutamise.”;

236) paragrahvi 66¹ lõige 7 tunnistatakse kehtetuks;

237) paragrahvi 66¹ lõiked 8 ja 9 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Ebaotstarbekuse põhjendusega ei saa tunnistada kehtetuks akte ja toiminguid, mille andmise tingimused tulenevad seadusest ning nende alusel ja täitmiseks antud õigusaktidest.

(9) Käesoleva seaduse alusel ei tehta teenistuslikku järelevalvet nende ametiisikute aktide ja toimingute üle, kes täidavad valitsusasutuste järelevalveülesandeid.“;

238) paragrahvis 66³ asendatakse läbivalt sõnad „koerte ja kasside“ sõnaga „lemmikloomade“;

239) paragrahvis 66⁵ asendatakse sõnad „kohaliku omavalitsuse“ sõnadega „valla või linna“;

240) seadust täiendatakse §-dega 70⁸–70¹⁰ järgmises sõnastuses:

„§ 70⁸. Käesoleva seaduse § 19 lõike 2 punkti 1³ rakendamise erisus

Käesoleva seaduse § 19 lõike 2 punktis 1³ sätestatud piirangut, mille kohaselt volikogu liikme volitused peatatakse, kui ta on kinnitatud sama valla või linna ametiasutuse hallatava asutuse juhiks, kohaldatakse alates 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste valimistulemuste väljakuulutamise päevast.

§ 70⁹. Paragrahvi 48¹ lõike 2¹ rakendamine

(1) Käesoleva seaduse § 48¹ lõikes 2¹ sätestatud nõuet rakendatakse alates 2025. aasta 1. juunist.

(2) Omavalitsusüksus peab korraldama sisekontrollisüsteemi toimimise, asjakohasuse ja tõhususe auditeerimise ning selle kohta aruande koostamise hiljemalt 2028. aasta 31. detsembriks.

§ 70¹⁰. Paragrahvi 55 lõike 2 rakendamine

(1) Valla- või linnasekretär, kes nimetatakse ametisse pärast 2027. aasta 1. jaanuari, peab vastama käesoleva seaduse § 55 lõike 2 punktis 1 või 2 sätestatud nõuetele.

(2) Valla- või linnasekretär, kellele on Vabariigi Valitsuse moodustatud valla- ja linnasekretäride kutsekomisjon enne 2011. aasta 1. märtsi väljastanud valla- ja linnasekretäride kutsenõuetele vastavuse tunnistuse, kuid kes ei vasta käesoleva seaduse § 55 lõike 2 punktis 1 või 2 sätestatud nõuetele, ja kes on nimetatud ametisse valla- või linnasekretäri ametikohale enne 2027. aasta 1. jaanuari, võib samas omavalitsusüksuses sellel ametikohal teenistust jätkata.”.

§ 2. Elamuseaduse muutmine

Elamuseaduse § 8 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks.

§ 3. Halduskoostöö seaduse muutmine

Halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1¹ punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) kohaliku omavalitsuse üksusele, omavalitsusüksuste liidule või kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6¹ lõike 2 alusel moodustatud maakondlikule koostööorganile riigi või kohaliku omavalitsuse haldusülesande täitmiseks volitamise haldusleping;”.

§ 4. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 22 lõike 2¹ teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Arvamuse küsimine ja läbivaatamine toimub käesoleva seaduse § 21 lõike 1 või 2 alusel sätestatud korras ja tähtaegadel.“;

2) paragrahvi 37 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohaliku omavalitsuse üksusel on keelatud omandada aktsiaid, osi, muid omakapitaliinstrumente ja väärtpabereid, mida ei peeta likviidseteks varadeks, vastavalt käesoleva seaduse §-le 36, välja arvatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud juhul.“;

3) paragrahvi 37 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „korralduse seaduse § 6 lõigetes 1 ja 2 nimetatud“;

4) paragrahvi 37 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Volikogu otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud laenu andmise või tagamise ning lõikes 3 nimetatud võlakohustuste tagamiseks kinnisasja koormamise asjaõigusega.“;

5) paragrahvi 38 lõike 4 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 38 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Volikogu võib otsustada § 34 lõike 2 punktides 1–3, 7 ja 8 nimetatud võlakohustuste võtmise, § 34 lõikes 7 nimetatud rendikohustuste võtmise ja § 38 lõikes 4 nimetatud rahavoogude juhtimise eesmärgil laenu võtmise iga üksikjuhtumi puhul eraldi või kehtestada valla- või linnavalitsusele eelarveaastaks võlakohustuste suurima lubatud jäägi piirmäära, milleni võib võetavate võlakohustuste kogusumma ulatuda.“;

7) paragrahvi 59 täiendatakse lõikega 13¹ järgmises sõnastuses:

„(13¹) Käesoleva paragrahvi lõike 12 punkte 2–4 ja lõike 13 punkte 2–4 rakendatakse juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksuse või tema arvestusüksuse netovõlakoormus on 2024. aasta aruandeaasta lõpu seisuga:

1) vastav kuue- kuni kümnekordsele põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahele või

2) 60–80 protsenti põhitegevuse tuludest.“.

§ 5. Nimeseaduse muutmine

Nimeseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 8 lõike 1 punktis 2 ja lõikes 3 asendatakse sõna „eestkostetasutus“ tekstiosaga „valla- või linnavalitsus, kelle kohustus on vajadusel täita eestkostja ülesandeid“;

2) paragrahvi 8 lõikes 4 asendatakse sõna „eestkostetasutuse“ tekstiosaga „valla- või linnavalitsuse, kelle kohustus on vajadusel täita eestkostja ülesandeid“.

§ 6. Püsiasiustusega väikesaarte seaduse muutmine

Püsiasiustusega väikesaarte seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5 lõikes 1 asendatakse sõna „kooskõlastuse“ sõnaga „arvamuse“;

2) paragrahvi 7 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Saarelise osaga kohaliku omavalitsuse üksus kavandab väikesaare või saarterühma arengu põhimõtted kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-s 37 sätestatud valla või linna arengukavas või valla või linna territooriumiosa arengukavas.“.

§ 7. Riigi Teataja seaduse muutmine

Riigi Teataja seaduse § 2 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Riigi Teataja neljandas osas „Kohaliku omavalitsuse määrused“, mille kohta võib kasutada lühendtähist KO, avaldatakse valla- ja linnavolikogu ning valla- ja linnavalitsuse määrused ning piiritlemata arvu juhtumeid reguleerivad halduslepingud.“.

§ 8. Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seaduse kehtetuks tunnistamine

Kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus tunnistatakse kehtetuks.

§ 9. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 153 ja 154 jõustuvad 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punktid 186, 187 ja 191 jõustuvad 2027. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, „.....“.....2024. a

Algatab Vabariigi Valitsus „.....“.....2024. a

[allkirjastaja nimi ja ametinimetus]